

Zoon van de Vader - Als Jezus (2)

God als “Vader”:

De Here Jezus Zelf brengt zo expliciet het beeld van God als Vader naar voren, dat je bijna zou denken dat het puur en uitsluitend Nieuwtestamentisch is om God als Vader te zien. Maar we vinden dit beeld ook al in het Oude Testament. Maar daar is het wel veel minder nadrukkelijk aanwezig.

Voor we die teksten gaan bezien, is het wel goed om eerst het begrip af te bakenen. Dat lijkt vreemd, want iedereen weet toch wat een vader is! Maar zo simpel blijkt het in de praktijk helaas niet. De beeldvorming bij het begrip “vader” is sterk cultureel en contextueel bepaald. Zo zijn er helaas velen bij wie het begrip “vader” een zeer negatief beeld oproept, in de zin van despotisch, gerelateerd aan misbruik, verwaarlozing, verlaten, ontkenning enz. Vaak is er ook helemaal geen beeld bij, omdat de vader nooit “in beeld” geweest is. Mijn eigen vader is drie weken voor mijn geboorte overleden, dus bij dat laatste weet ik wel waar ik over praat. Hoewel daarbij van enige persoonlijke schuld geen sprake was, neemt dat niet weg dat “God als Vader” voor mij een vaag beeld bleef, totdat de eerste van mijn kinderen geboren werd.

Een vader in de Bijbelse tijd was het hoofd van het gezin, het gezag in huis. De vader beschikte over “het kapitaal” van de familie, omdat hij in de landbouwsamenleving eigenaar was van grond en productiemiddelen. Bovendien was hij meestal degene van wie de zoons het vak leerden. Zonen werden niet alleen als kind opgevoed door hun vader, maar doorgaans was hij ook hun leermeester, mentor en werkgever. Zonen werden dus veel intensiever gevormd door de persoon van hun vader dan tegenwoordig! Dat betekende dat de macht van een vader, en de daaraan ontleende autoriteit, veel verder reikte dan wij dat kennen in onze tijd. Daar staat tegenover dat zoons voor een vader heel veel betekenden: zij zetten voort wat hij had opgebouwd; hij droeg zijn levenswerk aan hen over, alles wat hij geleerd en verworven had. Vaders en zoons trokken vaak tientallen jaren intensief met elkaar op, wat een zeer sterke band smeedde. Idealitair gezien was dat positief, maar door de gebrokenheid van de schepping zal dat ook vroeger vaak anders zijn geweest.

God als Vader in het O.T.

Laten we het positieve beeld vast houden als we de teksten in het Oude Testament nagaan.

De eerste maal wordt God een Vader genoemd in Deuteronomium: 32 vers 6, waar Mozes Hem zo noemt in zijn lied. Best wel opmerkelijk, dat Die heilige en Almachtige God voor Wie de Israëlieten zoveel ontzag moesten leren, hier een Vader genoemd wordt. Het geeft aan dat er niet alleen een duidelijke gezagsverhouding is tussen God en het volk, maar ten diepste is het er één van liefde: God ziet hoopvol en verlangend uit naar wat Zijn “zonen” zullen doen met wat Hij hun bijgebracht en uit Zijn bezit gegeven heeft. Dan is het toch ongehoord dat ze hun Vader zouden teleurstellen! In een andere context zien we het beeld weer terug in II Sam. 7:14 en waaraan gerefereerd wordt in de sterk Messiaanse psalm 89 (vers 27). God als Vader wordt hier nauw in verband gebracht met het huis van David en zijn nageslacht. In welke Jezus “de Geliefde” (= de betekenis van “David”!) bij uitstek is [vergelijk Jes. 42:1-4 (= Matt. 12:18-21) / Matt. 3:17 // Marc.1:11 // Luc. 3:22. Matt. 17:5 // Marc. 9:7 // Luc. 9:35]. Israël kon echter weten dat dit niet beperkt was tot het geslacht van David, behalve de voornoemde tekst uit Deuteronomium, vinden we duidelijk het “zoonschap” van Israël terug in Ps. 2:7 (Ook de profeten spreken over God als Vader: Zie bijv. Jes. 9:5 / 63:16 / 64:8, maar vergelijk met Jer. 3:4 + 19-20! Evt. Mal. 2:10). Het N.T. past de tekst uit Psalm 2 diverse malen specifiek op Jezus toe (Hand. 13:33 / Hebr.1:5 / 5:5). En dan zijn we bij de kern: In Hebr. 3:3 zien we dat Jezus “de Afdruk van Gods Wezen” is “de Afstraling van Zijn heerlijkheid” en Joh. 1: 14 en 18, 14:9. Hij is de Zoon zoals God Die bedoeld heeft, zoals Adam had moeten zijn (vergelijk Luc. 3:38). In Jezus is God zo herkenbaar, dat je alleen maar naar Hem heeft te kijken om de Vader te zien. Welke aardse vader zou dat niet willen horen van zijn zoons? In positieve zin dan, laten we die aantekening vooral maken...

Laten we een aantal aspecten van die relatie tussen de Heer en de Vader nader gaan bekijken.

1) Jezus en de Vader zijn één (Joh. 10:30 / 17:11 + 20-23). Wat dus niet losstaat van de onderlinge eenheid der gelovigen. Het is niet voor niets dat in de context van de eenheid van Vader en Zoon, ook driemaal gebeden wordt om de eenheid van de gelovigen: zo dienen wij het bewijs te leveren, dat de Vader de Zoon gezonden heeft. Dat kan alleen als we zonder zelfzucht (dat is één van de “werken van het vlees”: II Kor. 12:20 / Gal. 5:20) en verwoest de eenheid: Jac. 3:14-16, vandaar Filipp. 2:2-5), als Jezus, elkaar waarlijk en volkomen liefhebben. Wat dit betreft heeft de kerk door de eeuwen heen geen best getuigenis afgelegd. Maar God kan het willen en het werken in ons uitwerken (Filipp. 2:13), want door de Heilige Geest is de liefde Gods in onze harten uitgestort (Rom. 5:5) en de Heer bidt voor ons, zoals we zagen! Het beeld van God als Hoofd van het gezin en Jezus als onze “Grote Broer” (vergelijk Matt. 12:48-50) wijst op een diepe verbondenheid als in een (goed) gezin, die niet valt ontkennen of teniet te doen, als betrof het een genetisch vastgelegde overeenkomst, die onontkoombaar, willekeurig of onwillekeurig, zich zal manifesteren in heel ons zijn.

2) Zelfs Jezus was afhankelijk van en gehoorzaam aan de Vader (Joh. 5:19-20). En Hij had niet alleen een levensplan voor de Eerstgeborene, maar ook voor ons. In afhankelijkheid en gehoorzaamheid leven, impliceert het vast geloof, dat Hij ons Zijn wil bekend zal maken. We zijn de Vader meer waard dan we ons meestal realiseren. Daarom mogen en kunnen we in vertrouwen het volle leven met Hem delen en Hij *zal* ons leiden Filipp. 4:6 / Ps. 37:5 / Spr. 3:5-6). Onafhankelijk willen zijn van God, was de basis voor de zondeval en nog steeds de grote verzoeking voor de mens. Gezegende afhankelijkheid en gehoorzaamheid vormen de gezindheid die ons tegenover God past. De apostel Paulus spreekt van “de gehoorzaamheid des geloofs” (Rom. 1:5 / 16:26) en meer dan eens typeert hij het geloofsleven als een leven in gehoorzaamheid (vergelijk bijv. Rom. 6:16 / 15:18 / 16:19 enz.) Jezus Zelf is ons in die gehoorzaamheid voorgegaan (zie Hebr. 5:8-9 / 10:8-9a). En Zijn gehoorzaamheid ging dus heel ver, tot in de dood.

3) Jezus zocht steeds de eer van de Vader (Joh. 8:49-50 / I Kor. 10:31). Jezus had recht op alle eer (Joh. 5:22-23), maar zag daar van af die te zoeken, omdat Hij

wist dat God wel over Zijn eer zou waken (Joh. 8:49-50 / I Sam. 2:30), als Hij de Vader alle eer zou geven (zie ook Filipp. 2:8-11). Maar wij zijn, ik ben, niet zelden ten onrechte bedacht op eigen eer. De wereld zegt vaak terecht dat er geen onderscheid is tussen Christenen en gelovigen, die zijn even eergevoelig en eerzuchtig als zij. Met zo'n negatief beeld is Gods eer gemoeid als we van Hem zijn (vergelijk II Sam. 12: 14a). Hoe vaak geven wij de “vijanden des HEREN” grond Hem te lasteren? Wij zijn geschapen tot Gods eer (Jes. 43:7). Als we echter onszelf verhogen... (Matt. 23:12).

4) Jezus leeft door de Vader (Joh. 6:57). Christus' leven door de Vader is een afspiegeling van ons leven door de Zoon (zie Joh. 17:21-23). Ons leven is met Christus, verborgen in God (Coll. 3:3). Laten we daarom grote verwachtingen koesteren, over wat de Heer voor ons wil doen (Joh. 14:12-14 / 16:23-24) in Jezus' Naam, omdat Onze Vader een Goede Vader is (Matt. 7:7-12 // Luc. 11:9-13). De beeldspraak in Joh. 6:48-60 is confronterend en niet erg fraai, wel heel radicaal (te radicaal vonden veel volgelingen: vs. 60); Hem “eten”, is Hem innerlijk volkomen toe-eigenen. Dan kunnen we tegen de Vader zeggen: “Hier ben ik om Uw wil te doen” (Hebr. 10:9). Net als Jezus.

De Here zegene Zijn Woord in ons.

Gerard